

knihovní rozdělení vlastnictví k hornímu závodu rozšířeno pod 16 podílů, vyhledává se k tomu svolení úřadu horního (§ 135 hor. z.).

Žádost společnosti těžířské o povolení, aby mohly se stanoviti podíly i pod $\frac{1}{16}$, má horní hejtmanství dopodrobna zkoumati a při tom uvážiti, nepomýšlí-li se snad na takové rozdrobení celku, že by nehledě k nepatrnější velikosti jednotlivých podílů přece v celku bylo jen 16 podílníků, a zdaž dotyčná smlouva poskytuje dostatečnou záruku právně závaznou, že počet podílníků nikdy nepřekročí čísla 16 (§ 84 vyk. předp.). Mělo-li by se však celé vlastnictví nějakého horního závodu rozdělití tím způsobem, že by v horní knize musilo býti zaznamenáno více než 16 podílníků, musil by horní závod nabytí počtem svých měr dolových a hutí takového rozsahu, že by závodní fond potřebí měl velmi značného kapitálu, jehož by nebylo lze jinak nabytí, a i menší podíly jednotlivé musily by býti cenným objektem knihovním.

3. Právní poměry spoluvlastníků vůči třetím osobám.

Práva podílníků určitého závodu horního rozděleného nanejvýš na 16 podílů posuzovati jest jak co do vzájemného jich poměru, tak i vůči třetím osobám dle všeobecných předpisů o společenství vlastnictví a o smlouvách (§ 136 hor. z.). Nemůže tedy rozdělení závodu horního býti na úkor třetím osobám (§ 847 o. o. z.); rovněž nemůže dlužník společnosti těžířské platiti jednotlivým podílníkům, nýbrž jen celému společenství nebo řádným representantům jeho (§ 848 o. o. z.).

Společnost výdělková viz Smlouva společenská.

Spolky.

I. Pojem.

Spolky v nejširším smyslu slova rozumí se spojení více osob ku sledování určitého společného účelu na základě úředně schválených stanov a za jisté součinnosti členů. Účel tento může býti velice rozmanitý. Všeobecně mají spolky za účel dosažení určitého cíle, jehož činností jednotlivce vůbec neb alespoň v dostatečné míře by nebylo možno dosáhnouti. Činnost spolků obmezuje se buď toliko na členy nebo slouží též zájmům širších kruhů často i celé lidské společnosti a není pak v tomto případě vůbec místně obmezena nebo vztahuje se na větší území, celou řadu obcí, na celou zemi neb i více zemí a států.

Rakouské spolkové zákonodárství vyrozumívá spolky každé dobrovolné trvalé sdružení více osob ku sledování určitého libovolného účelu společnou trvalou činností a vylučuje v tom směru jedině obmezení, že účel, který takové sdružení sleduje, nesmí se přičítati ani zákonu ani právu a nesmí čeliti proti státu (Lienbacher Zeitschrift, für Sicherheit I, str. 189). Jinak může býti cíl, jež spolky sledují, tak rozmanitý, jako vůbec lidský život a odvětví kulturní. Spolky byly ve všech dobách mocnými činiteli působíce zejména vydatně ve prospěch pokroku a duševního rozvoje. S druhé strany však rozvinuly spolky často činnost společnosti a státu velice nebezpečnou jsouce hrozným prostředkem v rukou lidí špatnými snahami a vášní vše přítomné zničití zaujatými. Stát, jemuž přísluší právo a povinnost pečovati o zachování právního a společenského řádu, jest tudíž povinen spolky svému dozoru podrobiti a každé zneužití činnosti spolkové zameziti. Spolkové právo obsahujíc zákonná ustanovení o zřizování spolků, jakož i o jich činnosti, spadá tudíž do oboru státní policie.